

FIȘA DISCIPLINEI

Expertiza științifică a operelor de artă

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie Ortodoxă
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă sacră. Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Expertiza științifică a operelor de artă				Codul disciplinei	OMR4001
2.2. Titularul activităților de curs				Lect.univ.dr. Nemeș Olivia Florena			
2.3. Titularul activităților de seminar				Lect.univ.dr. Nemeș Olivia Florena			
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DSIN

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					25
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					29
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					50
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					0
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Laboratorul de Chimie
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Laboratorul de expertizare a operelor de artă

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	<i>Gestionează drepturi de proprietate intelectuală</i> - Se ocupă de drepturile juridice private care protejează produsele ce fac obiectul drepturilor de proprietate intelectuală împotriva încălcării <i>Dezvoltă software cu sursă deschisă</i> - Exploatează și creează software cu sursă deschisă - Este familiarizat(a) cu principalele modele de software cu sursă deschisă, cu sistemele de acordare a licențelor și cu practicile de codificare adoptate în mod obișnuit în producția de software cu sursă deschisă <i>Evaluează activități de cercetare</i> - Evaluează progresele, impactul și rezultatele colegilor cercetători. Desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar - Desfășoară activități de cercetare dincolo de limitele disciplinare și funcționale <i>Promovează implicarea publicului în cercetare</i> - Dialoghează cu publicul în ceea ce privește conceperea, desfășurarea și difuzarea cercetării <i>Asigură managementul de proiect</i> - Gestionează și planifică diversele resurse, cum ar fi resursele umane, bugetul, termenul, rezultatele și calitatea necesare pentru un anumit proiect, și monitorizează progresele înregistrate în cadrul proiectului pentru a realiza un obiectiv specific într-o anumită perioadă de timp și cu un buget prestabilit <i>Gestionează date interoperabile și reutilizabile accesibile și ușor de găsit</i> - Produce, descrie, stochează, conservă și (re)utilizează date științifice bazate pe principiile FAIR (facil de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile), asigurându-se că datele sunt cât mai deschise posibil și cât de închise este necesar <i>Practică ascultarea activă</i> - Acordă atenție spuselor altor persoane - Înțelege cu răbdare aspectele punctate, adresând întrebări, după caz, și fără să întrerupă în momente nepotrivite - Ascultă cu atenție nevoile clienților, ale pasagerilor, ale utilizatorilor de servicii sau ale altor persoane și oferă soluții în consecință <i>Stabilește relații de colaborare</i> - Stabilește o legătură între organizațiile sau persoanele fizice care pot beneficia de comunicarea reciprocă - Facilitează o relație de colaborare pozitivă, durabilă, între cele două părți
Competențe transversale	<i>Respectă diversitatea valorilor și a normelor culturale</i> - Studentul va fi capabil să ia în considerare identitatea culturală națională - Studentul va fi capabil să susțină diversitatea culturală - Studentul va fi capabil să demonstreze cunoașterea dimensiunii multiculturale a societății europene - Studentul va fi capabil să arate sensibilitate față de diferite viziuni asupra lumii - Studentul va fi capabil să țină cont de diversitatea valorilor și normelor culturale

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea de cunoștințe și abilități de ordin teoretic și practic, necesare expertizării operelor de patrimoniu.
7.2 Obiectivele specifice	- Dobândirea de cunoștințe privind autentificarea operelor de artă; - Formarea unor abilități și a unor conexiuni între opera de artă și materialele componente; - Dobândirea abilităților de argumentare pornind de la elemente practice (studii de caz); - Dezvoltarea unui raționament profesional adecvat și corectă sa fundamentare.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Expertiza artistică, criterii de evaluare. Analiza artistică. Metode, grupe, grade și grile de calificare	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii: albume de artă, proiecții cu obiecte de patrimoniu	1 oră
Descrierea criteriilor de evaluare. Criterii artistice. Criterii legate de funcția documentară și de alte funcții patrimoniale, diferite de cele artistice. Criterii legate de tehnicile artistice. Criterii legate de valoarea artistică a autorului, școlii, curentului, epocii. Criterii legate de starea de conservare și de intervențiile anterioare.	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii: albume de artă, proiecții cu obiecte de patrimoniu	1 oră
Criterii legate de tehnologia de punere în operă. Criterii legate de complexitatea iconografică. Criterii legate de numărul și calitatea reproducerilor realizate după original. Criterii legate de mentor sau formator de școli, reprezentant al stilului, al școlii, al epocii etc. Criterii legate de vechime, raritate, noutate și originalitatea a temei	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii: albume de artă, proiecții cu obiecte de patrimoniu	1 oră
Etapele și metodica cercetării în istoria artei. Analiza preliminară și documentarea	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Analiza de conținut. Prezentarea tematicii operei de artă. Studiul naturii materialului și analiza tehnicii artistice. Analiza formei și a limbajului plastic	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Analiza conținutului și a mesajului plastic. Analiza de fond și sinteza	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Autentificarea și determinarea paternității operelor de artă. Elemente de identificare. Analiză de caz privind studiul cromaticii în iconografie	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Metode de autentificare și de stabilire a paternității. Metodele expertizei artistice. Fișele de identificare, autentificare și evaluare a operelor de artă	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Datarea obiectelor de patrimoniu. Metode bazate pe radioactivitatea internă (naturală) a materialelor	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Datarea cu carbon-14. Metoda raporturilor izotopice	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Datarea prin variația sensului și orientării câmpului magnetic terestru.	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Termoluminescența. Principiul metodei. Aparatură și modul de lucru. Domenii de aplicare Analiza urmelor de fisiune.	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Datarea prin variația sensului și orientării câmpului magnetic terestru. Datarea prin transformarea fizico-chimică a materialului în timp.	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Datarea prin influența ciclurilor sezoniere. Metode de datare a suporturilor papetare vechi	Expunere și vizualizare prin mijloace definitorii	1 oră
Bibliografie		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Etapele și metodica cercetării.	Expuneri, prezentări de imagini, discuții și comentarii pe baza materialelor prezentate	2 ore

Analiza preliminară și documentarea	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	4 ore
Domeniul examinării documentelor (Grafologia și grafoscopia). Documentul și documentul suspect. Documentele falsificate și documentele contrafacute privind operele de patrimoniu	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	4 ore
Analiza de conținut. Studiul naturii materialului și analiza tehnicii artistice.	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Analiza de fond și sinteza	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Autentificarea și determinarea paternității unor icoane. Elemente de identificare.	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Fișele de identificare, autentificare și evaluare a operelor de artă	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Datarea cu Carbon-14. Metoda raporturilor izotopice	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Analiza îmbătrânirii materialului organic în timp	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Datarea prin transformarea fizico-chimică a materialului anorganic în timp.	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Datarea prin transformarea fizico-chimică a materialului celulozic în timp.	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore
Datarea prin influența ciclurilor sezoniere. Metode de datare a suporturilor papetare vechi	Expuneri, prezentări de imagini, discuții	2 ore

Bibliografie

- 1.O. Drîmba , Istoria culturii și civilizației, Ed. Științifică și Enciclopedică, vol.I-IV, București (1988-1996).
- 2.V. Florea, Istoria artei românești, Ed. Litera International,Bucuresti,2008,p 10-808.
- 3.V. Vătășianu, Metodica cercetării în istoria artei, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 1996.
- 4.I. Sandu, I. C. A. Sandu, A. van Saanen, Expertiza științifică a operelor de artă, vol. I, Ed. Universității „Al. I. Cuza, Iași, 1998, p.10-140;
- 5.I. D. Ștefănescu, Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești, Ed. Meridiane, București, 1973.
- 6.I. D. Ștefănescu, Arta veche a Banatului. Arhitectura, picturile murale, icoanele, Ed. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1981, p. 75-167.
7. L. Appolonia, S.Volpin, Le analisi di laboratorio applicate ai beni artistici policromi, II, Prato, Padova, 2001.
- 8.N. Petraco, Th. Kubic, Color Atlas and Manual of Microscopy for Criminalists, Chemists and Conservators, CRC Press, Washington, 2004.]
- 9.M. DOROTHEE AUGUSTIN1 & HELMUT LEDER, Art expertise: a study of concepts and conceptual spaces Psychology Science, Volume 48, 2006 (2), p. 135 - 156

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei pregătește profesioniști pentru laboratoarele de expertiză științifică a obiectelor de artă. Acesta a fost elaborat la sugestia potențialilor beneficiari.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare orală	60%
10.5 Seminar/laborator	Prezentarea unui referat de specialitate	Evaluare orală	30%
	Activitate la seminar	Verificarea prezenței și a implicării în activitățile de seminar	10%

10.6 Standard minim de performanță

- Cunoașterea a două metode de autentificare și datare a operelor de artă.

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:

06.04.2025

Semnătura titularului de curs

Nereș, Olimia

Semnătura titularului de seminar

Nereș, Olimia

Data avizării în departament:

17.04.2025

Semnătura directorului de departament

Dr. Anghel

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".